

Onneksi äitini kuoli

Jennette McCurdy

Suomentanut Saara Pääkkönen

JOHNNY
Kniga

Jennette McCurdy

Onneksi
äitini kuoli

Suomentanut Saara Pääkkönen

Johnny Kniga | Helsinki

Suomentaja kiittää tuesta Taiteen edistämiskeskusta ja
WSOY:n kirjallisuussäätiötä.

Englanninkielinen alkuteos: *I'm Glad My Mom Died*

Copyright © 2022 by Waffle Cone, Inc.

Joidenkin henkilöiden nimet on muutettu.

All rights reserved.

Published by arrangement with Ulf Töregård Agency AB.

Credit will be given to Simon & Schuster, Inc. as the original publisher.

Suomenkielinen laitos © Saara Pääkkönen ja Johnny Kniga 2023

Johnny Kniga

An imprint of Werner Söderström Ltd

ISBN 978-951-0-49602-2

Painettu EU:ssa.

Marcusille, Dustinille ja Scottielle

Esinäytös

ON KUMMALLISTA, että koomassa viruville lähimmäisille kerrotaan suuria uutisia ikään kuin kooma olisi vain jotain, johon vajoaa kun elämässä ei ole tarpeeksi jännitystä.

Äiti on sairaalassa teho-osastolla. Lääkärin mukaan hänellä on kaksi vuorokautta elinaikaa. Isoäiti, isoisä ja isä ovat odotus-huoneessa soittelemassa sukulaisille ja syömässä välipalaa automaattista. Isoäiti sanoo, että täytekeksit lievittävät hänen ahdistustaan.

Minä ja kolme vanhempaa veljeäni – Marcus (järkevä), Dustin (välkky) ja Scott (herkkis) – seisomme äidin pienen, tiedottoman ruumiin ympärillä. Pyyhin rievulla rähmää äidin silmäkulmista, ja sitten se alkaa.

”Äiti”, Järkevä kumartuu kuiskaamaan äidin korvaan, ”minä muutan pian takaisin Kaliforniaan.”

Me kaikki valpastumme ja tarkkailemme innokkaana, säpsähtääkö äiti yhtäkkiä hereille. Ei reaktiota. Sitten Välkky astuu eteenpäin.

”Äiti. Tuota noin, Kate ja minä menemme naimisiin.” Me valpastumme taas. Ei edelleenkään reaktiota.

Herkkis astuu eteenpäin.

”Äiti...”

En kuuntele, mitä Herkkis sanoo yrittäessään saada äidin heräämään, koska olen keskittynyt työstämään omaa herätysmateriaaliani.

Ja nyt on minun vuoroni. Odotan, kunnes kaikki muut menevät alakertaan hakemaan ruokaa, jotta voin olla yksin äidin kanssa. Vedän natisevan tuolin lähelle hänen sänkyään ja käyn istumaan.

Hymyilen. Aion ottaa järeät aseet käyttöön. Vähät häistä, vähät kotiinpaluusta. Minulla on tarjottavana jotain tärkeämpää. Jotain, mistä äiti varmasti välittää enemmän kuin mistään muusta.

”Äiti. Minä olen tosi laiha... Sain vihdoinkin painon laskemaan 40 kiloon.”

Olen teho-osastolla kuolevan äitini luona ja olen ihan varma, että hän elpyy kuullessaan, että hänen jouduttuaan sairaalaan pelko ja suru ovat ruokkineet anoreksiamotivaatiosi niin, että olen viimein päässyt painotavoitteeseen, jonka äiti minulle asetti. Neljäkymmentä kiloa. Olen uutiseni tehosta niin varma, että nojaudun tuolissani taaksepäin ja ristin mahtipontisesti jalkani. Odotan, että äiti herää. Ja odotan. Ja odotan.

Mutta ei hän herää. Hän ei vain herää. En voi käsittää tätä. Jos minun painolukemani eivät saa äitiä heräämään, häntä ei herätä enää mikään. Ja jos mikään ei herätä häntä, se tarkoittaa, että hän todella kuolee. Ja jos hän todella kuolee, mitä minä sitten teen? Tähänastisen elämäni tarkoitus on ollut tehdä äiti onnelliseksi, olla se joka äiti haluaa minun olevan. Niin että kuka minä sitten olen, kun äitiä ei enää ole?

Ennen

1.

EDESSÄNI OLEVA LAHJA on kääritty joulupaperiin, vaikka on kesäkuun loppu. Viime joulusta jäi paljon lahjapaperia yli, koska isoisä osti sitä Sam's Clubilta tukkupaketillisen, vaikka äiti sanoi hänelle miljoona kertaa, ettei hinta edes ollut kovin edullinen.

Minä kuorin – en revi – lahjaa paketista, koska tiedän, että äiti haluaa säästää lahjapaperin, ja jos en kuori vaan revin, se ei pysy niin ehjänä kuin äiti haluaisi. Dustin sanoo, että äiti on hamstraa-ja, mutta äiti sanoo, että hän vain haluaa säilyttää muistoja. Joten minä kuorin.

Kohotan katseeni yleisöni. Isoäiti pöyheine permanentteineen ja nappinenineen katselee tarkkaan kuten aina, kun hän näkee jonkun avaavan lahjaa. Hän on suunnattoman kiinnostunut siitä, mistä lahjat ovat peräisin, mitä ne maksavat, onko ne hankittu alennusmyynnistä vai eikö. Hänen on *pakko* saada tietää nämä asiat.

Isoisäkin katselee ja napsii samalla valokuvia. Minusta on inhoittavaa olla kuvattavana, mutta isoisä rakastaa kuvien ottamista. Eikä isoisää, joka rakastaa jotain, pysäytä mikään. Yrittäähän äiti-kin saada isoisää luopumaan jokailtaisesta vaniljajäätelöannoksestaan, koska se ei ole heikentyneelle sydämelle hyväksi, mutta isoisä ei suostu. Hän ei lopeta jäätelön syömistä eikä kuvien näpsimistä. Olisin melkein vihainen, jos en rakastaisi häntä niin paljon.

Isä on puoliunessa kuten aina. Äiti tönnii isää jatkuvasti ja supattaa, että hänen kilpirauhasessaan on taatusti jotain vikaa, mihin isä sanoo ärtyneesti: ”Kilpirauhaseni on aivan kunnossa” ja vajoaa taas viisi sekuntia myöhemmin puoliuneen. Tämä on vanhemmilleni

tavallinen kanssakäymisen muoto. Toinen vaihtoehto on pidäkkeetön huutotaistelu. Minusta tämä on parempi.

Marcus, Dustin ja Scottie ovat myös paikalla. Rakastan heitä kaikkia eri syistä. Marcus on vastuullinen ja luotettava. Ei kai siinä mitään ihmeellistä ole, onhan hän jo käytännössä aikuinen – hän on viisitoista – mutta siltikin hänessä on vakautta, jota en ole monissakaan ympäristöni aikuisissa havainnut.

Rakastan Dustinia, vaikka hän pitääkin minua ärsyttävänä melkein kaiken aikaa. Minusta on ihanaa, että hän on hyvä piirtämisessä, historiassa ja maantieteessä, joissa olen itse aivan surkea. Yritän kovasti kehua häntä asioista, joissa hän on hyvä, mutta hän nimittää minua nuoleskelijaksi. En oikein tiedä, mitä Dustin nuoleskelemisella tarkoittaa, mutta äänensävyistä päätellen se on loukkaus. Siitä huolimatta olen melko varma, että hän arvostaa kohteliaisuuksiani salaa.

Rakastan Scottiea, koska hän on nostalgikko. Opin sanan ”nostalgikko” sanavarastoa laajentavista sarjakuvista, joita äiti lukee meille ääneen joka päivä, koska hän pitää meille kotikoulua. Yritän käyttää sanaa vähintään kerran päivässä, jotta en unohtaisi sitä. Nostalgia, menneisyyden ikävöinti, tosiaankin sopii Scottieen. Hän ikävöi menneisyyttä, vaikkei hänellä yhdeksänvuotiaana vielä paljon menneisyyttä olekaan. Scottie itkee joulun päätyttyä ja syntymäpäivien päätyttyä ja Halloweenin päätyttyä ja toisinaan ihan vain tavallisenkin päivän päätyttyä. Hän itkee, koska on surullinen siitä, että jokin on ohi, ja vaikka se päättyikin vasta aivan äsken, hän alkaa saman tien muistella sitä kaihoten. ”Kaiho” on toinen sana, jonka opin sanavarastosarjiksista.

Äitikin katselee minua. Voi äiti! Hän on hyvin kaunis. Hän on itse tästä asiasta eri mieltä, mikä varmaankin on syynä siihen, että hän käyttää hiustenlaittoon ja meikkaamiseen tunnin joka päivä, vaikkei kävisikään muualla kuin ruokakaupassa. Minä en ymmärrä sitä alkuunkaan. Minusta hän on ilman ehostusta paljon paremman näköinen. Luonnollisempi. Silloin voi nähdä hänen ihonsa.

Ja silmänsä. Hänet itsensä. Mutta äiti haluaa peittää tuon kaiken. Hän levittää kasvoilleen nestemäistä rusketusmönjää ja rajaa silmät vesirajaa pitkin raapivilla kynillä ja sivelee poskille monenlaisia voiteita ja tupsuttaa monenlaisia jauheita päälle. Hän tupeeraa hiuksensa muhkeaksi kampaukseksi. Hän käyttää korkokenkiä olakseen 158-senttinen, koska on sitä mieltä, että 150 senttiä – hänen todellinen pituutensa – ei yksinkertaisesti riitä. Tuo kaikki on aivan liikaa ja toivoisin, ettei äiti käyttäisi mitään siitä, mutta minä näen noiden kerroksien läpi. Ja se äiti, joka niiden alta löytyy, on kaunis.

Äiti tarkkailee minua ja minä tarkkailen häntä, kuten aina. Vä-lillämme on tiivis yhteys. Olemme punoutuneet yhteen. Olemme yhtä. Äidin hymy kehottaa minua panemaan vauhtia, joten teen työtä käskettyä. Panen vauhtia ja kuorin loputkin paperit lahjan ympäriltä.

Kun näen kuusivuotissyntymäpäivälahjani, olen pettynyt, ellen suorastaan kauhistunut. On totta, että pidän Ipanoista, mutta tässä kaksiosaisessa asussa – T-paidassa ja shortseissa – on Annukka (hahmo, josta pidän kaikkein vähiten) päiväkkaroiden ympäröimänä (inhoan kukkia vaatteissa). Lisäksi hihojen ja lahkeiden suissa on röyhelöitä. Jos minä jotain inhoan, niin röyhelöitä.

”Aivan ihana!” hihkaisen ihastuneeseen sävyyn. ”Paras lahja, minkä olen koskaan saanut!”

Heitän parhaan tekohymyni. Äiti ei huomaa, ettei hymy ole aito. Hän uskoo minun rakastavan lahjaa aidosti. Hän käskee minun pukea asun juhliini ja alkaa saman tien riisua pyjamaa yltäni. Hänen tapansa riisua tuntuu enemmän repimiseltä kuin kuorimiselta.

Kaksi tuntia myöhemmin seison Annukka-univormussani Eastgate Parkissa ystäväieni ympäröimänä, tai pikemminkin ainoiden tuntemieni ikätovereiden ympäröimänä. Me olemme kaikki samalla pyhäkoululuokalla. Carly Reitzelilla on hiuksissaan siksakpanta. Madison Thomerilla on puhevika, jota kadehdin, koska se kuulostaa tosi coolilta. Trent Paige puhua pärpättää lähes yksinomaan

vaaleanpunaisesta, mikä tyrmistyttää häntä ympäröiviä aikuisia. (Aluksi en ymmärtänyt, miksi aikuiset olivat niin huolissaan Trentin pakkomielteestä pinkkiin, mutta sitten laskin yhteen yksi ynnä yksi. He pelkäävät, että Trent on homo. Ja me olemme mormoneja. Ja jostain syystä ei voi olla yhtä aikaa homo ja mormoni.)

Kakku ja jäätelö on tuotu esiin, ja minä olen innoissani. Olen odottanut tätä hetkeä kokonaiset kaksi viikkoa, aina siitä lähtien kun päätin, mitä toivon. Syntymäpäivätoive on tämänhetkisen elämäni suurin vallankäyttömahdollisuus. Se on ainut käytettävissäni oleva keino hallita omaa elämääni. En pidä tätä mahdollisuutta itsestäänselvyytenä. Haluan tehdä siitä merkityksellisen.

Kaikki laulavat epävireisesti ”Paljon onnea vaan”. Madison ja Trent ja Carly huikkaavat joka säkeen jälkeen ”cha-cha-cha”, mikä on minusta tosi ärsyttävää. Näen kyllä, että heidän mielestään chachattelu on coolia, mutta minun mielestäni se pilaa syntymäpäivälaulun. Miksi peukaloida jotain, missä ei ole mitään vikaa?

Katson äitiä silmiin, jotta hän tietää, että välitän hänestä, että hän on minulle numero yksi. Hän ei chachata. Olen siitä hyvilläni. Äiti väläyttää minulle leveän, nenää nyrpistävän hymyn, joka saa minut tuntemaan, että kaikki järjestyy kyllä. Hymyilen vastaukseksi ja yritän olla läsnä hetkessä niin väkevästi kuin suinkin voin. Silmäni alkavat vetistää.

Äidillä todettiin neljännen asteen rintasyöpä ensimmäistä kertaa, kun minä olin kaksivuotias. Minulla on siitä ajasta vain välähdyksenomaisia muistikuvia.

Yhdessä kuvassa äiti neuloo minulle isoa vihreävalkoista peittoa sanoen, että se olisi lohtunani silloin, kun hän olisi sairaalassa. Vihasin sitä peittoa, tai vihasin tapaa, jolla äiti antoi sen minulle, tai vihasin tunnetta, joka minut valtasi kun äiti antoi sen minulle – en muista mitä minä tarkalleen ottaen vihasin, mutta siinä hetkessä oli jotain ehdottoman vihattavaa.

Yhdessä kuvassa kävelen nurmikentällä, arvatenkin sairaalan nurmikolla, käsi isoisän kädessä. Meillä oli aikomus poimia äidille

voikukkia, mutta minä poiminkin niiden sijaan pieniä ruskeita, tikkumaisia rikkaruohoja, koska tykkäsin niistä enemmän. Äiti piti niitä muovisessa kynätelineessä television päällä vuosikaudet. Muiston säilyttämiseksi. (Ehkä Scottin nostalgiaaipumus juontaa juurensa täältä?)

Yhdessä kuvassa minä istun kupruilevalla sinisellä kokolattiamatolla kirkkorakennuksen kulmahuoneessa ja katselen, kuinka kaksi nuorta ja komeaa lähetyssaarnaajaa painaa kätensä äidin kaljun pään päälle siunatakseen hänet. Kaikki muut perheeni jäsenet istuivat karuilla taittuoleilla seinän vierustalla. Toinen lähetyssaarnaajista pyhitti oliiviöljyn, jotta se olisi siunattua tai jotain, ja kaatoi sitten öljyn äidin pään päälle tehden kaljusta entistä kiiltävämmän. Sitten toinen lähetyssaarnaaja lausui siunauksen pyytäen, että äidin elämä saisi jatkua, jos se olisi Jumalan tahto. Isoäiti pomppasi ylös istuimeltaan ja sanoi: ”Ja vaikkei olisikaan, hitto vie!”, mikä häiritsi Pyhää Henkeä, niin että lähetyssaarnaajan oli aloitettava rukous alusta.

Vaikka tuskin muistan sitä elämänvaihetta, ei minun tarvitsekaan. McCurdyn taloudessa puhutaan sen ajan tapahtumista niin usein, että kokemukset syöpyvät muistiin, olitpa itse paikalla tai et.

Äiti nauttii kertoessaan syöpänsä tarinaa – kemoterapia, sädehoito, luuytimensiirto, rinnanpoisto, rintaimplantti, levinneisyysaste IV, hän oli vain kolmekymmentäviisi sairastuessaan – kenelle tahansa kirkossakävijälle, naapurille tai ruokakauppatuttavalle, joka vain suostuu kuuntelemaan. Vaikka tarina onkin surullinen, huomaan että äiti on siitä hyvin ylpeä. Se antaa hänen elämälleen tarkoituksen. Ikään kuin hänen, Debra McCurdyn, tehtävä maapallolla olisi selviytyä syövästä ja kertoa tarinaansa kaikille... vähintään viidestä kymmeneen kertaa.

Äiti muistelee syöpää samalla tavalla kuin useimmat ihmiset muistelevat lomia. Hän menee jopa niin pitkälle, että järjestää joka viikko katselutilaisuuden kotivideolle, jonka hän kuvasi pian syöpädiagnoosin saatuaan. Joka sunnuntai kirkon jälkeen joku

veljistäni työntää VHS-kasetin koneeseen, koska äiti ei osaa käyttää videonauhuria.

”Hys, kaikki. Ollaanpa nyt hiljaa. Katsellaan ja ollaan kiitollisia siitä, miten hyvin äiti nykyään voi”, äiti sanoo.

Vaikka äiti sanoo, että katselemme videota, jotta osaisimme olla kiitollisia siitä, että hän on nyt kunnossa, minusta ei ole mukavaa katsella sitä. Huomaan, että se on pojista tukalaa, mikä tekee myös minun oloni tukalaksi. En usko, että kukaan meistä haluaa muis-tella kaljua, surullista, kuolemaa tekevää äitiä, mutta emme sano sitä ääneen.

Video pyörähtää käyntiin. Äiti istuu neljän lapsensa välissä sohvalla ja laulaa meille kehtolauluja. Ja aivan kuten video toistuu muuttumattomana jokaisella katselukerralla, niin toistuvat myös äidin kommentit. Joka ikinen kerta, kun katsomme videon, äiti kommentoi, kuinka nuo raskaat ajat olivat ”Marcukselle yksinkertaisesti liikaa”, niin että Marcuksen piti tuon tuostakin poistua huoneesta kootakseen itsensä. Äidin äänestä kuuluu, että se on mitä korkein kohteliaisuus. Marcuksen järkyttyneisyys äidin parantumattomasta sairaudesta on osoitus siitä, miten hieno tyyppi hän on. Seuraavaksi äiti kommentoi, että minä olin varsinainen ”riiviö”, mutta hän sanoo sanan ”riiviö” niin myrkyllisesti, että se voisi yhtä hyvin olla kirosana. Hän jatkaa, ettei voi tajuta, mikä minut pakotti laulamaan ”Kulkusia” täyteen ääneen, vaikka tunnelma oli hyvin synkkä. Hänestä on uskomatonta, etten minä ymmärtänyt sitä. Miten saatoin olla niin hilpeä, vaikka kaikki ympärilläni olivat ilmiselvästi surullisia? Olin kaksi vuotta vanha.

Ikä ei ole riittävä syy. Tunnen valtavaa syyllisyyttä joka kerta, kun katsomme kotivideon. Kuinka en ymmärtänyt tilannetta? Voi että minä olen idiootti. Kuinka en ollut vaistonnut, mitä äiti tarvitsi? En ollut vaistonnut, että hän halusi meidän kaikkien olevan vakavia, ottavan tilanteen niin raskaasti kuin suinkin, olevan järkyttyneitä. Hän halusi tietää, että elämämme olisi tyhjää ilman häntä.

Onneksi äitini kuoli

Vaikka tiedän, että äidin syöpätarinan tekniset yksityiskohdat – solumyrkyt, luuytimensiirto, sädehoito – herättävät suuren, järkytetyneen reaktion jokaisessa, joka niistä kuulee, ikään kuin ihmiset eivät voisi uskoa, että äidillä oli ollut niin vaikeaa, ne ovat minulle vain teknisiä yksityiskohtia. Ne eivät merkitse mitään.

Se millä on minulle merkitystä, on McCurdyn perheen yleinen ilmapiiri. Minusta sitä kuvaa parhaiten se, että niin kauan kuin muistan, perheemme on tuntunut pidättävän hengitystään. Aivan kuin olisimme kaikki polkeneet paikallamme odottamassa äidin syövän uusiutumista. Äidin ensimmäisen syövän jatkuva muistelemineen ja tiheät seurantakäynnit lääkärissä loivat taloomme raskaan tunnelman, josta ei puhuttu ääneen. Äidin elämän hauraus on minun elämäni keskipiste.

Ja uskon, että voin syntymäpäivätoiveellani korjata tuon haurauden.

Viimein ”Paljon onnea” on laulettu. Hetki on koittanut. Minun suuri hetkeni. Suljen silmäni, vedän syvään henkeä ja esitän sanattoman toiveen.

Toivon, että äiti pysyy hengissä vielä vuoden.

Rakkaudella äidille. Kaikesta huolimatta.

Jennette McCurdyn äidin suurin toive on, että hänen tyttärestään tulee tähti, ja Jennette on valmis mihin vain tehdäkseen siitä totta. Näyttelemään, tanssimaan, aloittamaan äidin kannustuksesta laihduttamisen yksitoistavuotiaana.

Jennette etenee statistirooleista nuortensarjan tähdeksi, kehittää syömishäiriön ja alkoholi-ongelman sekä yrittää kasvaa aikuiseksi kontrolloivan äitinsä vallan alla.

Kun äiti kuolee syöpään, parikymppinen Jennette pääsee ensimmäistä kertaa kysymään: ”Kuka minä oikeastaan olen – ja olenko koskaan itse halunnut tähdeksi?”

Koskettava, hauska ja riipaisevan rehellinen omaelämäkerta kuvaa lapsitähteyttä, kovia odotuksia, Hollywoodin nurjaa puolta ja ennen kaikkea monimutkaista äitisuhdetta.

JOHNNY
Kniga

www.johnnykniga.fi

99.1

978-951-0-49602-2